На перший погляд здається, що проблема чотирьох фарб ніяким чином не пов'язана з математичною наукою. Але це не так, на даний момент відомо понад двадцять реконструкцій, які пов'язують її з механікою, алгеброю та задачами планування.

Список використаних джерел:

1. Астаф'єва М.М. Математика. Вступ до спеціальності : Навч. посіб. для студ. мат. спец. вищих навч. закл. / М.М. Астафєва, О.Б. Жильцов, І.І. Юртин. — Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2013. — 204 с.

2. Боднарчук Ю.В., Олійник Б.В. Основи дискретної математики / Ю.В. Бондарчук, Б.В. Олійник. – К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська Академія», 2009. – 159 с.

Антон Нехай
Науковий керівник: к.і.н., доц. Барвінок О.В.

ПРОБЛЕМИ ТА НАСЛІДКИ ВЗАЄМОДІЇ ДВОРЯНСТВА І ЧИНОВНИЦТВА РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ У XVIII – XIX СТ.

Однією з актуальних проблем історії формування еліти в Російській імперії є взаємодія на різних рівнях влади дворянства і чиновництва впродовж двох століть, що має, як історична тенденція, залишкові наслідки й до сьогодні навіть і у наших реаліях.

Петро І, започаткувавши «Табель о рангах», закріпив законодавчо два типи, два соціальних стани, що будуть існувати аж до 1917 р. – служиві і піддані. Це створило ситуацію, у якій виникає затримка розвитку самої держави, тобто всіх її функцій і структур.

Процес перетворення поміщицького дворянства і зокрема козацтва, що прийняло васалітет Росії, перетворюється на абсурдний процес, що створює підвалини не тільки нерівності у соціальній сфері, а навіть формує іншу форму мислення у дворян стосовно інших соціальних станів. Це можна прослідкувати вже на перших стадіях формування служивого дворянства [5].

Все дворянство, що проживає на теренах Росії, стає залежним від верхівки влади, а ставлення до людини ґрунтується на її чині. Президент Малоросійської колегії генерал Веньямінов, прибувши на місце служби, об'явив козацьким полковникам таке: «Пожили по-старому, посрамили добрых людей, и будет. Прав или неправ человек – сие отныне зависит от места, кое он занимает в «Табели о рангах» [6].

Процес формування чиновництва як привілейованого стану Росії обірвався під час приходу до влади Катерини ІІ. Змінився рівень розміщення чиновництва на вертикалі влади стосовно дворянства і простого люду [9].

До Маніфесту 1832 р. чиновниками могли стати тільки дворяни. Це формує замкнену систему, яка повністю виключає соціальну мобільність у російському суспільстві. Французький аристократ маркіз де Кюстін, побувавши у Росії, зазначив: «Чин – это нация, сформированная в полки и батальоны, военный режим, примененный к обществу в целом и даже к сословиям, не имеющим ничего общего с военным делом» [3].

В той же час серед простого народу посилюється тенденція до спотворення образу чиновника: він перетворюється зі служивої людини і дворянина на «чорнильну» душу, від якої проходу немає, хоча за статистикою кількості населення на 1000 чол. припадає всього 50 чиновників, тоді як у Франції – в чотири рази більше [12]. Все це формує нове історичне і соціальне явище, що тільки посилюється упродовж наступних століть – станово-культурний розлом, що надалі буде формувати ставлення обох станів до держави, державної служби та розвитку самої держави.

Відсутність досвіду та реформування структури чиновницького апарату призводить до розсіювання ресурсів. Створюється ситуація, коли навіть у підтримці найважливіших функцій держави (армії, території, апарату влади і т.д.) здійснюється систематичний саботаж. Дворянство з одного боку не поспішає на службу, а з іншого формує самоуправлінські органи, які мають настільки велику владу, що в обхід чиновництва керують державою. Простий же народ звинувачує у всьому чиновництво [2].

Плутанина і розбіжності між зовнішніми й внутрішніми привілеями та обов’язками створили, по-перше, хаос і сум’яття у правах дворян щодо чиновництва і, по-друге, спотворили і відірвали від основної маси населення апарат влади, що в свою чергу призводить до винищення самого змісту служби державі і спростовує навіть ті функції службовця, що нав’язував Петро I [4].

Отже, всі ці тенденції вплинули не тільки на саму Росію, а також на її «колонії» – території сучасних країн, як Україна, Білорусь, Грузія тощо. Поява нового стану «почесний громадянин» і поділ людей за чиновницькими станами зберігався аж до самого кінця Російської імперії. Це призвело до того, що Росія отримала затримку розвитку державотворчих засад і навіть виникла деградація суспільного устрою в одну із найперших форм правління – військову аристократичну теократію. Це в подальшому вплине на всі інші етапи існування Росії як держави. На жаль, на сьогодні такі тенденції спостерігаються і в Україні. Залишки того старорежимного ладу в головах людей формують архетип сучасної української еліти. Виникає нова соціокультурна розбіжність, наслідки якої можуть бути невиправними.

Список використаних джерел:

1. Грамота на права, вольности и преимущества благородного российского дворянства // Российское законодательство X – XX вв.: В 9 т. – Т.5. Законодательство периода расцвета абсолютизма / Отв. ред. Е.И. Индов. – М.: Юридическая литература, 1987.; Законодательство Екатерины Великой. Сборник документов. – М., 2000.

2. Хрестоматия по всеобщей истории государства и права / Под ред. А. С. Орлова. – М., 2003.

3.Адольф де Кюстин. Россия в 1839 т. 1-4, 1843.

4. Сословный строй и хозяйство России в первой половине XIX в. Сборник документов и материалов / Под ред. В. Можаевой. – Томск: Сибирь, 1999.

5. Белковец Л.П., Белковец В.В. История государства и права России. Курс лекций. – Новосибирск: Новосибирское книжное издательство, 2005; Бурин С. Новая история 1640 – 1918 гг. Ч. 2. – М.: Мир, 1998..; Кабанов П.И. История СССР. 1861 – 1917 гг. – М.: Просвещение, 1984.; Любавский М.К. Русская история XVII – XVIII веков. – СПб.: Лань, 2002.; Рогов В.А. История государства и права России IX – начала XX в. – М., 2005.

6. Романович-Славятинский А.В. Дворянство в России от начала XVIII века до отмены крепостного права. – М.: Пресс, 1998.

7. Российское законодательство X - XX вв. В 9 т. Т. 4. Законодательство периода становления абсолютизма / Отв. ред. А. Маньков. – М., 1986.

8. Табель о рангах // Российское законодательство X - XX вв. – М., 1986.

9.История России XVIII – XIX вв. / Под ред. В. Тюкавкина. – М.: Гуманитарный издательский центр ВЛАДОС, 2001.

10.Троицкий С.М. Российский абсолютизм и дворянство в XVIII веке. Формирование бюрократии. - М., 1974.

11. Законодательство Екатерины Великой. Сборник документов. - М., 2000.

12. Шепелёв Л.Е. Чиновничий мир России: XVIII – нач. XX вв.